

Vereščaginov atelier v »beli hiši«. Znameniti ruski slikar V. V. Vereščagin, kateri biva sedaj v Zedinjenih državah, sestavlja sliko, ki bo predočevala kubansko vojsko, boj pri holmu San-Žuan. Sedanji prezident Rozevelt, kateri se je udeležil tega boja kot kavalerijski poveljnik, soglasil se je sedeti za model ruskemu umetniku. Zaradi dovršitve slike se je napotil Vereščagin v Washington, kjer so mu priredili provizoren atelier v prezidentovi »beli hiši.«

P. S. Žmitek (Peterburg).

Med revijami

»Zvonček« se pod uredništvom Ganglovim jako lepo razvija. 4. štev. so sestavili razni slovenski pisatelji. Okrasil pa jo je s svojimi izvirnimi risbami naš slikar Vavpotič. Najlepši med temi slikami je triptychon »Vstajenje«, ki predočuje smrt otrokovo, njegov pogreb in vnebohod. Med pesmimi nam posebno ugaja Zupančičev »Turek«, ki bodi vzor, kako naj bi se pisale pesmi za otroke. Nekatere pesmi »Zvončkove« (zlasti tiste, ki se objavljajo včasih na prvi strani) so namreč po našem mnenju za otroke pretežke.

»Славянскій Вѣкъ« (»Slavjanskij Vjek«) piše v svoji 42. št., da se odkrije letos v spomin 25letnice osvoboditve Bolgarije izpod turškega jarma v Šipki na Balkanu velikanski spomenik. Ta spomenik je ruska cerkev s samostanom, seminarjem in bolnico — kar stoji vse skupaj že nad 400.000 rubljev. V cerkev so vsekana v marmor imena vseh ruskih in bolgarskih junakov, ki so padli na bojišču.

V »Kolu« belgrajskem piše naš sotrudnik, g. prof. Perušek, »Pisma iz Ljubljane« o naših literarnih in umetniških razmerah. Koristno delo za pospeševanje duševne vzajemnosti med Jugoslovani!

Splošni pregled

Četrti shod slovanskih časnikarjev v Ljubljani se je po znanem programu vršil na binkošno nedeljo dne 18. maja. Udeležili so se ga slovenski, hrvaški, gališko-ruski, poljski, češki in slovaški žurnalisti — okoli 150 oseb, gospodov in dam. Oficialni kongres se je vršil 18. maja v »Mestnem domu« od 9. ure dopoldne do 1½ popoldne. Ko sta pozdravila gosp. dr. Triller došle slovanske žurnaliste v imenu pripravljalnega odbora in gosp. župan Hribar v imenu mesta ljubljanskega, se je otvorila debata po dnevnem redu.

Ker so posameznosti zborovanja znane že iz obširnih poročil naših političnih listov, omejujemo se samo na to, da navedemo najpoglavitnejše sklepe in resolucije IV. shoda.

1. Potreba slovanskega centralnega korespondenčnega biró-a se je zopet naglašala od vseh strani. Ustanovljen še dozda ni, ker še

ni dovolj denarja nabranega. Tudi se še ne ve, bode li ta bureau na Dunaju ali v Pragi. Izdati se ima oklic na vse slovanske časnike, da zbirajo doneske za slovanski dopisni urad.

2. Vplivati se ima na oficialni vladni korespondenčni bureau, da bode poslej poročal bolj objektivno o Slovanih.

3. Slovansko časnikarstvo naj se v bodoče temeljiteje peča z gospodarskimi in socialnimi vprašanji.

4. Slovanski časniki naj v bodoče še intenzivneje goje medsebojno približevanje slovanskih narodov na kulturnem in duševnem polju ter naj budijo narodno samozavest v najširših masah.

5. V ta namen naj se ustanovi čimprej »Vseslovanska Matica«, ki bode v svojih publikacijah seznanjala posamezna slovanska plemena o zgodovini, literaturi in o gospodarskem in socialnem življenju dotičnih plemen. Ta »Matica« se ima izdajati v vseh slovanskih jezikih.

6. Ministrstvo je že potrdilo pravila »Osrednje zadruga slovanskih časnikarjev avstro-ogrske monarhije« in zato prične ta zadruga kmalu delovati. Čehi in Poljaki že imajo svoje časnikarske zaveze. Zdaj si morajo ustanoviti take zaveze še drugi Slovani; in take posamezne zaveze bodo potem združene v skupni osrednji časnikarski zadrugi, ki bode pospeševala gmotno podporo vsem slovanskim časnikarjem ter zastopala sploh vse njihove stanovske interese.

7. Prihodnji, V. kongres slovanskih žurnalistov se bo vršil v Plzni . . .

*

To so pglavitne točke kongresa, ki se je vršil vseskozi stvarno, mirno in dostojno. Nastopali so razni govorniki ter so duhovito in temeljito razlagali svoje misli in utemeljevali svoje predloge.

V jezičnem oziru je bil ta kongres prava slovanska binkoštna nedelja, kajti vsak slovanski žurnalist je govoril v svojem materinem narečju, in vendar smo se vsi lahko razumeli med seboj — brez tolmača!

Na takih kongresih se prepričaš, da je pravzaprav samo eden slovanski jezik, razcepljen v toliko in toliko narečij, ki pa niso tako različna, da bi se posamezna slovanska plemena ne mogla brez tolmača sporazumeti med seboj.

Četrty shod slovanskih žurnalistov je bil lep, velik in važen narodni praznik. Ljubljana se je pomena tega praznika popolnoma zavedala, zato je svoje goste in brate sprejela z vso slovansko gostoljubnostjo. Ljubljana je pokazala in dokazala, da je slovansko mesto. Naši bratje: Čehi, Poljaki, Rusi, Slovaki in Hrvati so videli, da mi Slovenci še živimo in se zavedamo svoje narodnosti, da stremimo po duševnem približevanju k drugim slovanskim plemenom.

Slovanski žurnalisti so videli lepoto naših dežel, divili so se živahno razcvitajoči se Ljubljani. Sedaj bodo opisavali naše kraje in seznanjali svoje čitatelje z našimi razmerami.

Slovanski žurnalisti pa so se tudi prepričali, da životarimo mi Slovenci v narodno-kulturnem oziru v naravnost obupnem položaju, ker nimamo še niti ene slovenske srednje šole. Ti naši bratje bodo vplivali na javno mnenje svojih krogov, da se bodo drugi Slovani v bodoče še bolj zanimali za nas ter da bodo slovenski poslanci še energičneje podpirali naše težnje v državnem zboru, ker bodo videli, da smo pomoči drugih Slovanov ne samo potrebni, ampak tudi vredni.

Vsekakor je IV. ta kongres, ki je bil najbolj obiskovan izmed vseh dosedanjih, nov korak na poti k uresničenju tistih idealov, ki so si jih že na prvih treh postavili slovapski žurnalisti. Kajpada se bodo ti ideali uresničili le tedaj, če se vse to, kar je sklenil letošnji shod, tudi izvede. A za to treba resnega, vstrajnega, neumornega dela!

Filharmonijsko društvo v Ljubljani je praznovalo o binkošti slovesno dvestoletni jubilej svojega obstanka. To je najstarejše glasbeno društvo v Avstriji in že zaradi tega zanimivo, saj so tudi Slovenci pomagali v tistih časih, ko duhovi še niso bili strogo ločeni po narodnosti, k napredku njegovemu. V tisti »kranjski« dobi je filharmonijsko društvo včasih izvajalo tudi kako slovensko pesem, zlasti takrat, ko je bil slovenski skladatelj Nedvêd član, učitelj in ravnatelj filharmonije ter je potemtakem filharmonija imela posredno tudi vpliv na domačo glasbo. Kot dragoceno relikvijo hrani filharmonija v svojem arhivu tudi rokopis in svojeročno spísano partituro »Pastoral-simfonije« slavnega Beethovena, ki je bil častni član tega društva. — Dandanes je ljubljanska filharmonija čisto nemško glasbeno društvo, a Slovenci imamo svojo »Glasbeno Matico«, ki zasluži, da bi jo narodni krogi še bolj podpirali, nego so jo podpirali dosedaj. »Glasbena Matica« pa naj zato redno izdaje svoje publikacije, kakor zahtevajo pravila!

J. T.

Katastrofa na antilskem otoku Martiniqueu je podobna oni, ki se je bila primerila leta 69. po Kr. v južni Italiji vsled zbruha Vezuva. Dne 8. maja ob 8. uri zjutraj je izbruhnil na Martiniqueu vulkan Mont-Pelée skoro bliskoma ter uničil v par minutah ob njegovem vznožju in ob morju ležeče cvetoče mesto Saint-Pierre broječe 30.000 stanovnikov. Izmed teh se je rešilo samo kakih 40 ljudi. Izza izbruha vulkana Krakatauva l. 1883. na Sunda-otokih je to največja katastrofa, ki jo je kdaj povzročil kak vulkan. Ker so začeli bruhati lavo tudi nekateri drugi vulkani na sosednjih otokih, pravijo nekateri ameriški geologi, da so vsi otoki Malih Antil v nevarnosti, da se pogreznejo v ocean . . .

† **Bret Harte**, znameniti ameriški novelist, je umrl dne 5. maja v Londonu v 63. letu svoje dobe. Porojen v Albanyju v S. A. je bil pravi self-made-man. Bil je učitelj, kopal je zlato rudo, potem je bil stavec, tiskar, žurnalist in naposled je zaslovel po svojih krasnih novelah.

Novi nemški pravopis, ki je sedaj uradoma uveden v Nemčiji in v Avstriji, se razlikuje od starega posebno v tem, da so se odpravili nekateri *th*, da so se ustanovila neka nova pravila zastran pisave tujih (nenemških) besed ter zastran delitve besed sploh. Samo nečesa si Nemci v svoji ortografiji ne upajo spremeniti! Pred samostavniki (substantivi) imajo Nemci še v XX. stoletju tak velikanski respekt in toliko pieteto, da si jih ne upajo pisati z malimi začetnicami! Nemški substantivi so nemškim filologom nekaki maliki, pred katerimi se priklanjajo z velikimi črkami-začetnicami!

Popravki: V »Rapsodijah bolg. goslarja« črtaj v »Taboru v Obořišču« (febr. zvezek) na strani 94. 24. verz: kliče Botev iz groba nas, pesnik-hajduk. V majskem zvezku čitaj v VIII. pesmi »Baj Stančo« 10. verz seveda tako: »dospeti moramo v Balkan!«. V junijskem zvezku čitaj na str. 368. odspodaj Philippopol (ne: Philippol). —

V majskem zvezku čitaj na str. 356. (Upodablja joča umetnost) v 32. vrsti: trige (ne: frize) . . .

